

Guia d'aprenentatge
Treball Final de Grau
(11 ECTS)

Any acadèmic 2017-2018

Semestre: 1r i 2n Curs: 4t

Grau en Educació Social

Mòdul G: Pràctiques i Treball Final de Grau

Matèria: Treball Final de Grau

Grau en Treball Social

Mòdul F: Pràctiques i Treball Final de Grau

Matèria: Treball Final de Grau

Professorat: *Enric Benavent, Montserrat Lacalle, M. Tereza Leal, Oscar Martínez, Pere Mora, Miguel Angel Pulido, Gisela Riberas, Jordi Sabater, Isabel Torras, Lisette Navarro, Montserrat García, Sandra Escapa, Genoveva Rosa, Francisco José López, Marta Ausona, Aina Labèrnia.*

1.- Presentació de l'assignatura

El Treball Final de Grau (a partir d'ara TFG) és una assignatura d'11 ECTS que es desenvolupa al llarg de tot el curs, durant els dos semestres. Bàsicament, consisteix a elaborar un projecte en el qual s'integrin les competències bàsiques adquirides a la titulació. Aquest treball de síntesi pot adoptar formes diverses (disseny i/o implementació d'un projecte en un àmbit professional, projecte d'emprenedoria social, treball de recerca aplicada, treball d'aprofundiment teòric) i el resultat ha de ser un text on l'estudiant demostrï la capacitat d'utilitzar de forma integrada i significativa els coneixements adquirits al llarg dels estudis de grau, tant de caràcter conceptual, procedimental com actitudinal, des d'una perspectiva transversal i alhora integradora. Es tracta, doncs, d'una experiència d'ús de coneixement i de contextualització en una problemàtica o situació específica.

Els objectius que es pretén assolir són els següents:

- Dissenyar amb rigor una aproximació de caràcter tecnico-científic a una temàtica pròpia de l'educació social o del treball social.
- Integrar el màxim nombre possible de coneixements de caràcter conceptual, procedimental i actitudinal treballats durant el grau.

Com s'indica en els objectius, els temes del TFG poden estar relacionats amb qualsevol dels contextos o temàtiques del món socioeducatiu. En el cas que l'estudiant opti per un dels itineraris, el Treball Final de Grau ha d'estar temàticament vinculat al Pràcticum i l'optativitat corresponent a l'itinerari d'especialització triat.

2.- Competències a desenvolupar

- Dissenyar, implementar i avaluar programes, projectes i activitats d'intervenció social en diversos contextos.
- Aplicar diferents models d'investigació, diagnòstic i avaluació al llarg de les diverses fases.
- Desenvolupar habilitats cognitives, estratègies de gestió de les emocions i habilitats de comunicació que permetin a l'estudiant afrontar adequadament les tensions i els conflictes interpersonals propis de les professions socials.
- Presentar i defensar públicament un projecte.

3.- Continguts

Hi ha dues grans tipologies de TFG: intervenció i recerca. Tot i això, hi poden haver propostes de TFG que continguin components de més d'una tipologia de treball (per exemple, pot ser un treball de recerca aplicada que té una part d'intervenció). L'estudiant haurà d'ajustar el guió definitiu del TFG amb el seu tutor.

TFG Intervenció:

Es tracta de desenvolupar una proposta d'actuació socioeducativa en un context específic, a partir de l'estudi diagnòstic d'aquella realitat. Es pot especificar en dues tipologies que es presenten tot seguit:

- **Disseny d'un projecte en un àmbit professional:** anàlisi d'una realitat social, identificació d'una necessitat i disseny d'una proposta d'intervenció (i, si escau, també la seva implementació).
- **Projecte d'emprenedoria social:** anàlisi de l'entorn i el producte o servei, anàlisi del mercat, detecció de necessitats actuals i emergents, pla de màrqueting, planificació organitzacional i financera i pla d'avaluació.

TFG Recerca:

Es tracta d'una proposta de treball d'anàlisi i/o aprofundiment d'una temàtica de l'acció social. Es pot especificar en dues tipologies que es presenten tot seguit:

- **Treball de recerca aplicada:** pretén generar coneixement fonamentat a partir de l'anàlisi de resultats empírics i/o oferir recomanacions per a la intervenció social.
- **Treball d'aprofundiment teòric:** estudi que té com a objectiu descriure l'estat de la qüestió sobre una temàtica, l'ampliació, la intensificació o aclariment d'aspectes conceptuals o teòrics d'un camp coneixement.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Abordarà una situació real en la seva complexitat.
- Serà capaç de dissenyar i/o implementar un projecte d'intervenció o treball de recerca en totes les seves fases.
- Integrarà coneixements que s'hagin treballat en els cursos del grau.
- Utilitzarà de forma adequada la metodologia per a l'elaboració de projectes socials.
- Elaborarà i aplicarà els instruments necessaris en cadascuna de les fases.
- Sabrà expressar-se de forma comprensible en diferents contextos socioculturals i professionals.
- Exposarà públicament de forma argumentada, clara i precisa el resultat d'un treball científic.
- Identificarà les pròpies dificultats així com les potencialitats personals.

5.- Metodologia

El TFG és **individual**. Excepcionalment es valorarà, per part de l'equip de tutors, la conveniència que el TFG es pugui realitzar en petit grup (màxim 3 persones), sempre que la seva complexitat així ho recomani.

La realització del TFG tindrà una durada de dos semestres i se supervisarà per part d'un professor tutor.

5.1. Relació tutorial:

L'estudiant tindrà assignat un tutor/a que serà la persona responsable de donar el suport i fer el seguiment del projecte. Aquest seguiment es farà a través de tutories individuals presencials amb un mínim de quatre tutories al llarg del curs per assegurar el correcte seguiment del TFG i tres sessions grupals. També es contempla el suport d'altres mitjans de comunicació (correu electrònic i indicacions en l'espai virtual de l'assignatura).

Concretament, les tasques del tutor són les següents:

- Orientar l'estudiant en la definició del projecte.
- Suggestir i orientar la recerca de bibliografia i/o materials que contribueixin a la fonamentació del treball que s'està realitzant.
- Donar suport en el contingut temàtic del projecte.
- Comentar i guiar el treball de l'estudiant segons els lliuraments parcials que vagi realitzant al seu tutor.
- Assegurar 4 tutories individuals de seguiment per projecte al llarg del curs (1r i 2n semestre). Es proposa un calendari orientatiu de lliurament de les diferents parts del treball. En el cas dels estudiants d'itinerari adaptat i/o mobilitat internacional es pactarà el format de les tutories.
- Mantenir una comunicació estable amb l'estudiant que faciliti la resolució de dubtes en el temps comprès entre les tutories.

L'estudiant ha de concretar un calendari de seguiment amb el tutor. El tutor del projecte es responsabilitza del seguiment, sempre que l'estudiant respecti les dates acordades per a la presentació dels materials que vagi produint i mantingui un treball raonablement constant. Les 4 tutories mínimes, repartides al llarg del curs, són un requisit indispensable per superar el TFG.

Procés de seguiment del TFG

Es recomanen tres activitats o accions al llarg del curs. En concret, aquestes són les següents:

1. Elaboració del pla de treball de l'assignatura. És convenient que durant les primeres sessions de treball, l'estudiant elabori un pla de treball de com pensa organitzar-se al llarg del curs. Es recomana que aquesta feina estigui acabada durant les primeres setmanes del curs i que sigui la base d'una de les primeres sessions de tutoria amb el tutor del TFG.
2. Presentació del pla de treball del TFG.
Es tracta de fer una primera proposta estructurada en forma de projecte pilot, juntament amb el pla de treball concret de desenvolupament de les tasques específiques del TFG.
3. Valoració personal del procés.

Es tracta d'una tercera tasca de tancament en què l'estudiant ha de fer un breu relat amb el propi procés de treball.

Fases i calendari de treball

Durant el mes de setembre, l'equip de coordinació de TFG distribuirà entre el professorat les propostes que els estudiants van lliurar en acabar tercer curs. En el cas dels estudiants que marxen de mobilitat, l'assignació i la primera tutoria es fa durant el juliol anterior, abans de marxar.

Al llarg del curs, l'estudiant haurà d'anar lliurant informes de progrés sobre el seu treball. A continuació es presenta un calendari orientatiu. Aquest calendari s'ajustarà segons la convocatòria i l'itinerari de l'alumne amb el tutor referent.

Juny 2017	Proposta: introducció i definició de la demanda
Octubre 2017	Elaboració del pla de treball de l'assignatura
12/01/2018	Primer lliurament obligatori: emmarcament conceptual i descripció de la proposta: objectius, metodologia de treball, fases i tasques (1 punt)
23/03/2018	Segon lliurament obligatori (en funció del pla de treball). (1 punt)
Maig 2018	Lliurament definitiu del TFG. Valoració del procés i idoneïtat del treball per passar a la comissió avaluadora.
Maig/juliol 2018	Defensa del TFG

Les hores de treball de l'estudiant es distribueixen de la següent manera:

Treball tutoritzat	50 hores	2 ECTS
Treball autònom	225 hores	9 ECTS

6.- Sistema d'avaluació

Requisits imprescindibles per ser avaluat en el TFG:

Un cop dipositat el treball, el tutor farà una avaluació del treball en funció de dos requisits previs que són imprescindibles per accedir a la defensa oral.

1. Fer seguiment tutorial al llarg del curs (el tutor/a ha de tenir evidències per poder avaluar el procés d'elaboració del TFG).
2. Contingut i forma del treball:
 - Aspectes formals (citacions bibliogràfiques, ortografia, sumari, *abstract*, etc...)
 - Fonamentació teòrica / estat actual de la qüestió (mínim 10 citacions bibliogràfiques)
 - Conclusions en profunditat (mínim de 3 idees desenvolupades)

L'avaluació es construeix a partir dels blocs següents:

- Aprofitament del seguiment tutorial.
- Qualitat del contingut del TFG.
- Presentació i defensa oral.

El tutor assignat durà a terme un seguiment continuat de cada treball al llarg de tot el curs. Durant aquest període, l'estudiant haurà de fer lliuraments, tal com es proposa en el calendari orientatiu. Aquests lliuraments seran la base a partir de la qual el tutor/a podrà avaluar el seguiment i el contingut del TFG.

Informes avaluatius del TFG:

3. El **tutor** farà un informe avaluatiu sobre la idoneïtat del treball que ha realitzat l'estudiant.
- 1) En concret s'avaluarà la idoneïtat per seguir sent avaluat per la comissió avaluadora, tenint en compte els requisits imprescindibles per ser avaluat.

En el cas de superar els requisits imprescindibles el tutor avaluarà els següents aspectes:

- Iniciativa, viabilitat i originalitat de la proposta o tema.
 - Disseny, organització i gestió del treball.
 - Ús dels mitjans i eines de recerca apropiats.
 - Habilitat per superar les dificultats.
 - Grau d'autonomia i rigorositat mostrat per l'estudiant.
 - Acompliment dels terminis i pautes establerts pel tutor/a.
- 2) La presentació i defensa pública es farà davant d'una **comissió avaluadora**, constituïda pel tutor i un altre avaluador. En concret es valorarà el següent:
 - Claredat i precisió de l'exposició.
 - Correcció lingüística.
 - Originalitat, organització i qualitat dels continguts.
 - Resultats i elaboració de les conclusions.
 - Adequació de les respostes a preguntes formulades pels membres de la comissió avaluadora.
 - Adequació de la presentació al contingut del treball escrit.

Per fer la defensa oral del TFG, l'estudiant disposarà de 20 minuts i podrà utilitzar suports tecnològics.

La repercussió en la nota final de cadascun dels criteris d'avaluació serà:

	Tutor	Comissió	Total
Procés	20%		20%
Contingut		60%	60%
Defensa		20%	20%

Les dates previstes en les diferents convocatòries per al dipòsit i defensa oral del TFG són les següents:

Convocatòria	Dipòsit	Defensa oral
Extraordinària gener de 2017	11 de gener	del 23 al 27 de gener
Maig de 2017	15 de maig	del 6 al 9 de juny
Juny de 2017	23 de juny	del 3 a 7 de juliol

El calendari per a la defensa del TFG es farà públic amb antelació.

7.- Resum del procés formatiu per competències

Quadre annex.

8.- Vies de comunicació amb el docent

L'atenció als estudiants es farà en els espais habituals de comunicació (aula presencial i campus virtual).

Horari d'atenció: cal concertar entrevista prèviament.

Aina Labèrnia	alabernia@peretarres.org
Sandra Escapa	sescapa@peretarres.org
Gisela Riberas	griberas@peretarres.org
Francisco José López	plopez@peretarres.org
Enric Benavent	ebenavent@peretarres.org
Marta Ausona	mausona@peretarres.org
Isabel Torras	itorras@peretarres.org
Lisette Navarro	lnavarro@peretarres.org
Jordi Sabater	jsabater@peretarres.org
Montserrat Lacalle	mlacalle@peretarres.org
Maria Tereza Leal	mtleal@peretarres.org
Miguel Angel Pulido	mapulido@peretarres.org
Oscar Martínez	omartinez@peretarres.org
Montserrat García	mgarcia@peretarres.org
Pere Mora	pmora@peretarres.org
Genoveva Rosa	grosa@peretarres.org

9.- Bibliografía i recursos

La bibliografía que s'indica a continuació és de caràcter general. En funció de la temàtica, cada tutor suggerirà bibliografia més específica.

- Alvira, F. (1994). Diseños de investigación social: criterios operativos. Dins M.García, J.Ibañez i F.Alvira. *El análisis de la realidad social*. Madrid: Alianza Universidad.
- Ander-Egg, E. i Aguilar, M. J. (2005). *Cómo elaborar un proyecto: Guía para diseñar proyectos sociales y culturales*. Buenos Aires: Lumen-Humanitas.
- Cohen, E. i Franco, R. (2006). *Evaluación de proyectos sociales*. Madrid: Siglo XXI.
- De Lara, E. i Ballesteros, B. (2011). *Métodos de investigación en Educación Social*. Madrid: UNED.
- García, G. (1996). *Diseño y evaluación de proyectos sociales*. Zaragoza: Certeza.
- Diéguez, A. (Coord.). (2002). *Diseño y evaluación de proyectos de intervención socioeducativa y trabajo social comunitario*. Buenos Aires: Espacio.
- Nirenberberg, O., Braverman, J. i Ruiz, V. (2003). *Programación y evaluación de proyectos sociales: aportes para la racionalidad y la transparencia*. Buenos Aires: Paidós.
- Pérez Serrano, G. (2005). *Elaboración de proyectos sociales: Casos prácticos*. Madrid: Narcea.
- Riberas, G., Vilar, J. i Mora, P. (2013). *Elaboració de projectes socials. Disseny i avaluació de les accions socioeducatives*. Barcelona: Claret.
- Rubio, M. i Varas, J. (2004). *El análisis de la realidad en la intervención Social*. Madrid: CCS.
- Sampieri, R. (2007). *Fundamentos de la metodología de la investigación*. Madrid: Mcgraw- hill. Interamericana de España.
- Taylor, S.J. i Bogdan, R. (2000). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós.
- Ulla, L. i Giomi, C. (2006). *Guía para la elaboración de proyectos sociales*. Buenos Aires: Espacio. Instituto para la cultura, la innovación y el desarrollo.